

Uutiset

Höystösensuon suuri puhallus

Joutsalainen Pekka Huikko ei usko, että Leivonmäen kansallispuiston viereen rakennetaan koskaan tuuliteollisuusaluetta.

Esa Jokinen

Joutsalainen **Pekka Huikko** hankkii elantonsa omistamassaan Fid Engineering Oy -yrityksessä. Lisäksi hän pyörittää Flanelis-salibandyseuraa ja elää normaalia perhe-elämää.

Huikko on aina ollut kiinnostunut myös politiikasta: aikoinaan hän muun muassa toimi Joutsan kunnanhallituksen puheenjohtajana (kok.) ja nykyisin hän tekee voitavansa Keski-Suomen hyvinvointialueen valtuustossa ja turvallisuuslautakunnassa.

Nyt ei kuitenkaan puhuta sen paremmin yritysjohtamisesta, urheilusta, perhe-elämästä, politiikasta kuin hyvinvointialueestaakaan.

Puhutaan tuulivoimasta – ja erityisesti Leivonmäen kansallispuiston kupeeseen, Höystösensuon alueelle suunnitellusta tuuliteollisuusalueesta.

Huikko vastustaa hanketta henkeen ja vereen.

– Passissani lukee Leivonmäki – se velvoittaa, Huikko painottaa.

– Tuulivoimalla on paikkansa energiapaletissa, jos faktat ovat kohdallaan, mutta Höystösensuon hankkeessa ne eivät sitä ole. Päätäjät on harhautettu.

Huikon mukaan tuulivoiman rakentamispäätösten taustalla oleva asetelma on yleensä epäreilu.

– Energiayhtiöiden edustajat kiertelevät ympäri maakuntia etsimässä isäntiä, jotka olisivat valmiita vuokraamaan maitaan tuulivoimaloita varten, Huikko kuvailee.

– Valmistelut tehdään salassa, kunnat lähtevät mukaan ja asettuvat vahvemman puolelle. Kun juna saadaan liikkeelle, on sitä vaikea pysäyttää.

Huikon mukaan tuulivoima on hyvä niille, jotka saavat siitä hyötyä.

– Kukaan ei sen sijaan ole niiden puolella, jotka saavat haitat ja kärsimykset.

– Joutsalle Höystösensuon tuuliteollisuusalueesta olisi enemmän haittaa kuin hyötyä. Lisäksi kyseessä on alue, jolle tuulivoimaloita ei ole mitään mahdollisuutta rakentaa.

Kun Huikolta pyytää perusteluita väitteelleen, alkaa niitä tulla enemmän kuin tarpeeksi.

– Minulla on Höystösensuon alueesta ja maakuntakaavasta taustamateriaalina 1250 dokumenttia.

Vaimo on sanonut, että voisin mielusti käyttää aikaani muuhunkin. Mutta...

– En asuisi Joutsassa ellen voisi vaellella upeassa luonnossa. Ei ole kenenkään etu tuhota yhtä Suomen suosituimmista kansallispuistoista.

Mitä pitäisi sitten tehdä? Mikä päätöksenteossa mättää?

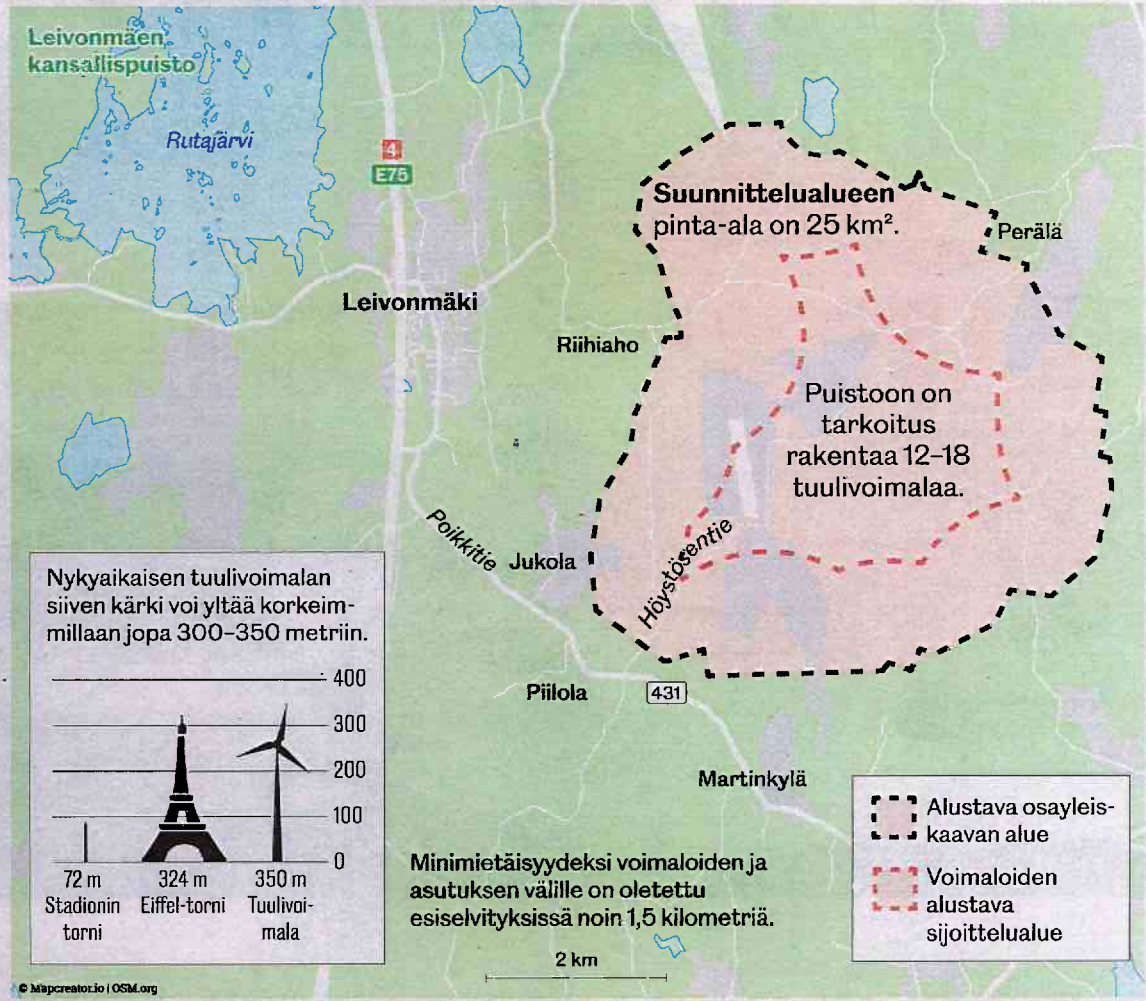
– Sekä maakuntavaltuustossa että kuntien päättävissä elimissä pitäisi perehtyä asioihin nykyistä paremmin, Huikko sanoo.

– Nyt monille päättäjille riittää se, että energiayhtiöiden lobbarit käyvät kravatti kaulassa lausumassa heille viiden minuutin viisauksia suljetuissa huoneissa. Päättäjät odottavat, että toimijat hoitavat sen jälkeen kaiken.

– Mutta ei se toimi niin.

TIMO MUSTALAMPI

Höystösensuon energiahanke

HÖYSTÖSENSUON ENERGIAHANKE

Suunnitteilla 12-18 tuulivoimalaa

- Pohjan Voima Oy suunnittelee tuulivoimapuiston rakentamista Höystösensuon alueelle noin kahden kilometrin päähän Leivonmäen taajamasta.
- Puistoon on tarkoitus rakentaa 12-18 tuulivoimalaa.
- Tuulivoimapuiston yhteyteen suunnitellaan aurinkosähkön tuotantoa ja akkuteknologiaan perustuvaa sähkövarastoa.
- Tuulivoimalat ovat toteuttamisasajankohdan teknologian mukaisia.
- Nykyaikaisen tuulivoimalan siiven kärki voi yltää korkeimmillaan jopa 300-350 metriin.
- Suunnittelualan pinta-ala on 25 km².
- Minimietäisyydeksi voimaloiden ja asutuksen välille on oletettu esiselvityksissä noin 1,5 kilometriä.
- Joutsan kunta on allekirjoittanut kaavoitussopimuksen ja asettanut alueelle rakennuskiellon.
- Suomalaisen Pohjan Voiman enemmistöomistaja, toiminnan rahoittaja ja strateginen kumppani on Tukholman pörssiin listattu tuulivoimayhtiö Arise AB.

”

Tuulivoimalla on paikkansa energiapaleltissa, jos faktat ovat kohdallaan, mutta Höystösensuon hankkeessa ne eivät sitä ole.

Huikko painottaa, että jos olet päättäjä, sinun tulee perehtyä asioihin itse riittävän tarkasti.

– Pitää tietysti olla vähän hullu, jos lukee kokonaan esimerkiksi maakuntavaltuustolle ja -hallitukselle toimitetun lähes 2000 sivun aineiston.

Huikko on valittanut sekä maakuntakaavasta että Joutsan kunnanhallituksen Höystösensuota koskevasta tuulivoimapäätöksestä.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 käsittelee muun muassa seudullisesti merkittävää tuulivoiman tuotantoa. Maakuntahallitus päätti helmikuussa, että maakuntakaava tulee voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Mennäänpä sitten Höystösensuolle. Itse kunkin kannattaa valita reitinsä huolellisesti, sillä juuri nyt voi

kokenutkin suolla liikkuja pudota silmäkkeeseen, jollaisia ei näillä soilla ole ennen ollut.

Oikeastaan uudet haasteet voisi kiteyttää Huikon yksiselitteisen arvioon.

– Kun asiantuntijoiden neuvoja ei noudateta, tulee ongelmia, Huikko sanoo.

Toki asiantuntijoiden neuvoja noudatetaan useinkin siinä mielessä, että hankkeiden suunnittelussa pidetään ohjenuorana ympäristöministeriön ohjeistuksia vuosilta 2014 ja 2016.

Aiempiä ohjeistuksia laatimassa olleet Aalto-yliopiston lehtori ja maisema-arkkitehti Emilia Weckman ja VTT:n entinen johtava tutkija ja äänenhallintaryhmän ryhmäpäällikkö Hannu Nykänen ovat antaneet lausunnot, joiden mukaan nämä ohjeistukset

ovat vanhentuneita.

Weckmanin mukaan tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on kasvanut vuoden 2016 noin 200 metrin tasosta noin 300 metriin.

Laajempi pyörähdyspinta-ala lisää välkevaikutuksia ja myös näkyvyysalueet ovat laajentuneet.

”Tuulivoimaloiden mittakaavan kasvu johtaa myös voimala-alueiden laajenemiseen ja maisemavaiikutukset voimaloiden lähiympäristöön ovat entistä merkittävämpiä”, Weckman kirjoittaa launnonsaan.

”Nykyinen yva-menettely, jossa selvityksistä on vastuussa hankkeeseen ryhtyvä, tuottaa yhdessä vapauksia antavan ohjeistuksen kanssa valitettavan tilanteen, jolloin vaikutusten arvioinnin objektiivisuus saattaa kärsiä.”

Nykyisen mukaan vuoden 2014

tuulivoimameluohjeistusta ei ole suostuttu päivittämään eikä puutteellisuuksia korjaamaan, vaikka sitä onkin ehdotettu.

Nykyisen mielestä merkittävin puute on se, että tuulivoima-alueen yksittäisten tuulivoimaloiden väliselle etäisyydelle ei ole määritelty minimietäisyyttä. Mikäli voimalat rakennetaan liian lähelle toisiaan, vaikuttaa tuulen yläpuolella oleva voimala voimakkaasti tuulen alapuolella olevan voimalan toimintaan. Seurauksena voi olla sekä voimalan tuottaman sähkötehon pieneneminen että pienitehoisuuden melun ja infraäänien säteilyn voimakkuuden lisääntyminen.

Ohjeistuksen toinen merkittävä puute on se, että tuulivoimamelun erityispiirteistä impulssimaisuutta tai merkityksellistä sykintää

ei tarvitse ottaa huomioon mallinuvsvaiheessa.

Myös vuorokautinen tuulivoimalan melun suunnanvaihtelu tulisi ottaa huomioon jo alueen suunnitteluvaiheessa.

Ympäristömelu taipuu aina kylmemmän ilman suuntaan eli päivisin tuulivoimalan säteilemä ääni taipuu tavallisesti ylöspäin, koska ilman lämpötila tavallisesti pienee mentäessä ylöspäin.

Yöaikana tilanne on toinen erityisesti syyskesällä, syksyllä ja talvella, koska maan pinnan lämpötila on alhaisempi kuin ylempänä. Tällöin tuulivoimalan säteilemä ääni kaartuu alaspäin ja voi olla olennaisesti voimakkaampaa kuin päivällä.

Edellä olevat Weckmanin ja Nykäsen lausunnot on liitetty Huikon tekemään muistutukseen ▶

Uutiset

ESA JOKINEN

”

Kuka haluaa ostaa kesämökin alueelta, jossa tuulivoimat ovat osa maisemaa ja järvi kantaa äänet mökille asti?

Pekka Huikon mukaan tuulivoima on hyvä niille, jotka saavat siitä hyötyä.

Keski-Suomen maakuntakaavan ehdotukseen 1.9.2023.

– Kuka korvaa, jos etäisyyksiä on määritelty väärin, Huikko kysyy.

Ketä ja mitä tuulivoimailojen välkevaikutukset ja meluhaitat sitten koskevat? Tiivistetysti voitaisiin sanoa, että lähialueiden ihmisiä ja luontoa. 300–350-metriset tuulivoimat näkyvät ja kuuluvat kauas.

Höyöstösensuo on merkittävä lintujen ruokailualue sekä muuttoaikainen kerääntymis- ja levähdysalue. Alueella on tavattu muun muassa haarahaukka, joka on Suomessa äärimmäisen uhanalainen ja rauhoitettu lintulaji.

Suomessa haarahaukalla on vain muutamia säännöllisiä pesimäpaikkoja, joista yksi on Pohjois-Suonteen alueella.

Alueella on havaittu myös kurkia, metsähanhia sekä maakunnallisesti merkittäviä määriä isokokoisia osin uhanalaisia petolintuja, joilla on merkittävä törmäysriski tuulivoimailojen siipiin.

Keski-Suomen ely-keskuksen lausunnon mukaan on todennäköistä, että Höyöstösensuo tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen merkintä ei ole kauttaaltaan tuotantoon soveltuva, vaan merkinnän kattamalla alueella voi olla osia, joille tuulivoimailoita ei ole mahdollista sijoittaa.

Maisemavaikutusten on arvioitu ulottuvan Leivonmäen kansallispuiston lisäksi Päijänteeseen, Suonteen ja Puulan järviolueille.

– Mistä Joutsa elää, Huikko kysyy.

– Kesämökkiläiset ovat kunnalle elintärkeä voimavara. Kuka haluaa ostaa kesämökin alueelta, jossa tuulivoimat ovat osa maisemaa ja järvi kantaa äänet mökille asti?

Kaavaillun tuulivoima-alueen täisyys Pohjois-Suontesta on 4,4

kilometriä, Puulasta 5,4 kilometriä, Rutajärvestä 3,3 kilometriä ja Päijänteestä 12,5 kilometriä.

Viime kesänä tehdyn tuulivoimaa vastustavan kuntalaisaloitteen allekirjoitti 471 ihmistä. Iso osa heistä oli mökkiläisiä.

– Aloituksen allekirjoittaminen vaati vahvan tunnustautumisen, Huikko sanoo.

– Jos kyseessä olisi ollut adressi, olisi allekirjoittajia ollut vähintään kolminkertainen määrä.

Lintujen ohella alueella on muitakin siivekkäitä, sillä Joutsan pohjoisemman varalaskupaikan suojavaiohyke ulottuu alueelle.

Puolustusvoimien lausunnon mukaan merkintä ei estä tuulivoima-alueen sijoittumista Höyöstösensuolle.

Lausunto on tosin salattu Pohjan Voiman pyynnöstä.

Lisäksi alueella on Pitkävuoren Liitäjien lentokeskus. Sen suojavaiohyke on 12 kilometrin säteellä kentän keskipisteestä. Ilmailulain perusteella tämä kevytlentokenttä estäisi tuulivoimarakentamisen Höyöstösensuolle.

Huikko ja luhankalainen tuulivoima-asiantuntija Hannu Heinonen ovat tehneet kattavan tuulivoimakatsauksen tammikuussa 2024.

Katsaus on pääosin tiukkaa asiatekstiä, karttoja ja kaavioita, mutta välillä tekijät ovat antaneet tunteille vallan:

”Tämä Höyöstösensuo on esimerkki siitä, miten osaamattomuuden ja perehtymättömyyden sekä maakuntakaavaa varten selvityksiä tehneen tanskalaisen konsultin tarkoituksellisten virheiden takia tilanne on päässyt kehitymään tähän pisteeseen.”

Huikon kanta on edelleen yhtä selkeä.

– Kenellä tahansa on mahdollisuus perehtyä asiaan samalla tavalla kuin meillä – kaikki tarvitta-

va tieto löytyy internetistä, Huikko sanoo.

Ja vielä muutama ohje Joutsalle:

– Joutsan kunnan tulee päättää erikseen puskurivyöhykkeistä, erityisesti tuulivoimailojen etäisyydestä asutukseen.

Lisäksi tuulivoimarakentaminen olisi määrättävä aina ympäristöluvan varaiseksi.

– Epävarmuustekijöitä on paljon ja ilman ympäristölupaa ei vaikutusten seuranta ole mahdollista eikä haittavaikutuksiin voida puuttua eikä estää niitä, Huikko tähdentää.

Huikon mielestä Joutsan ei siis pitäisi kaavoittaa aluetta – tosin kaavoitussopimus on jo tehty.

Perusteluiksi Huikko esittää muun muassa luontoarvot, vesistöjen läheisyyden, pohja- ja pintavesikohteet sekä vapaa-ajan ja vakituisten asutuksen, joiden sijainti tuulivoima-alueen lähellä estää 300 metriä korkeiden tuulivoimailojen rakentamisen.

Nykyisin suojaetäisyys asutukseen on usein 1,5 kilometriä, mutta Nykäsen mukaan sen pitäisi olla 10 kertaa voimailojen siipien pyyhkäisykorkeus eli 3–3,5 kilometriä.

Lisäksi Huikko muistuttaa, että Joutsaan ei ole mikään pakko rakentaa tuulivoimaa.

– Tuulivoima voi tuoda kiinteistöveroja, mutta niiden suuruus on epävarmaa. Suomen Tuulivoimayhdistyksen mukaan yhden voimailon kiinteistöverotuotto koko elinkaaren ajalta on 20 000–30 000 euroa vuodessa.

Huikon mukaan tuulivoimat näivettävät matkailua, laskevat kiinteistöjen arvoa ja lopettavat kiinteistöjen korjausinvestoinnit.

Huikko kuitenkin myöntää, että tuulivoimat jakavat mielipiteitä. Toisaalta sillä ei ole suurtakaan merkitystä.

– Kyse ei ole mielipiteistä, vaan faktoista, Huikko paaluttaa.

”Lopullinen päätösvalta on Joutsan kunnanvaltuustolla”

Esa Jokinen

Joutsan kunnanjohtaja Harri Nissinen ei ole samoilla linjoilla Pekka Huikon kanssa Höyöstösensuo tuulivoimakaavasta.

– Alue on merkitty maakuntakaavaan tuulivoimarakentamiseen soveltuvaksi, joten siinä mielessä asia ei ole millään tavalla kiistanalainen, Nissinen sanoo.

– Oikeastaan meidän ei tarvitsi miettiä asiaa lainkaan ainakaan pariin vuoteen.

– Pohjan Voima tekee nyt kaikki tarvittavat selvitykset omaan laskuunsa. Sen jälkeen valtuusto pääsee päättämään, hyväksyykö se tuulivoima-alueen rakentamisen.

Nissinen painottaa, että tässä vaiheessa kunnanhallitus on vasta käynnistänyt prosessin.

– Kunnanhallituksen päätös ei sido valtuustoa millään tavalla.

– Lisäksi päätöksen tueksi tehdään vielä tarkemmat selvitykset kuin maakuntakaavaa varten tehtiin. Voi olla, että niiden perusteella alue ei sovellu tuulivoimarakentamiseen – tätä tosin epäilen.

– Joka tapauksessa lopullinen päätösvalta on Joutsan kunnanvaltuustolla.

Nissinen muistuttaa myös, että selvitysten tekeminen ei rasita kunnan taloutta.

– Joutsa ei joudu missään vaiheessa maksumieheksi, ja jos kunta joutuu tekemään asian hyväksi joitain töitä, meillä on oikeus laskea niistä.

Nissinen sanoo, että alueella

ei ole sellaista vakituista tai vapaa-ajan asutusta, että tuulivoimailojen melu ylittäisi 40 desibelin raja-arvon kiinteistöissä.

– Maakuntakaavan valmistelun aikana on valitettu myös maisemahaitasta. On totta, että tuulivoimat näkyvät varmasti alueelle, mutta näkyhän siellä muutakin telemastoista lähtien.

Nissinen sanoo, että Fingridin mukaan tuulivoiman määrä Suomessa seitsenkertaistuu seuraavan 10 vuoden aikana.

– Jonnekin niitä tuulimyllyjä joka tapauksessa tulee – eikä Höyöstösensuo ole missään tapauksessa niitä pahimpia paikkoja.

– Itse ajoin jokin aika sitten Lappiin, ja siellä monet tuulivoimaila-alueet on rakennettu ihan kyllien kupeisiin.

Nissinen sanoo, että toki kuntaa kiinnostavat mahdolliset kiinteistöverotuotot ja myös maanomistajat odottavat omia korvauksiaan.

– Vaikka Joutsalla ei olekaan juuri nyt mitään taloudellista hätää, pitää mahdolliset puolen miljoonan euron vuosittaiset kiinteistöverotulot huomioida mietinnässä.

– Olen hiukan hämmästynyt hankkeen jo tässä vaiheessa nostattamista vahvoista tunteista, kun sen edut ja haitat punnitaan tarkasti sitten, kun selvitykset valmistuvat ja valtuusto pääsee tekemään päätöksensä.

Nissinen sanoo aikovansa palata asiaan seuraavan kerran vasta sitten, kun asianmukaiset selvitykset on tehty.